

WAT ER IN ZUID-AFRIKA GESCHIED IS

Wij gaan niet over den opstand van enkele Boerenleiders, tegen het Engelsche gezag, schrijven, noch over het lot dat een De Wet wacht, ook niet over de houding van Botha.

Al deze uiterst belangrijke punten laten wij voor dit oogenblik naast ons liggen, al vormen ze, we geven het gereede toe, uitmuntende onderwerpen om in de Tweede-pagina-rubriek behandeld te zijn of te worden.

Ditmaal echter over iets heel anders.

Hebt ge er wel eens over nagedacht, gij die dit leest, waarom de Engelschen er zoo als de kippen bij waren om zoo spoedig mogelijk allerlei kleine kolonies, die Duitschland in het Zuiden, daar heelemaal beneden op de kaart van Afrika, bezat, in te pikken. En hebt ge wel ooit goed begrepen wat Duitschland aan al deze plaatsjes voor waarde kon hechten. Heel veel moois en heel veel goeds-beloovend hebben wij er toch nooit van gehoord.

De beste, zoo niet de eenige, oplossing van deze vragen is de mededeeling, dat deze oorden uitstekend geschikt waren om als stations voor draadloze telegrafie gebruikt te worden.

Dat deze stations opgericht zouden zijn om de Zoeloenegers tegemoet te komen, wanneer zij hun verwanten in Europa berichten wilden zenden, of hun soeverein eerbiedig wilden huldigen, dat geloof niemand en dat heeft ook niemand te gelooven. Wel dat door deze Telefunken-stations, tot ver weg over zee, aan de kruisers en andere met toestellen voor draadloze telegrafie voorziene vaartuigen, berichten konden worden gegeven en dat deze stations, direct of als schakels in een keten, de verbinding tusschen Europa, den Atlantische- en den Indischen Oceaan vormden.

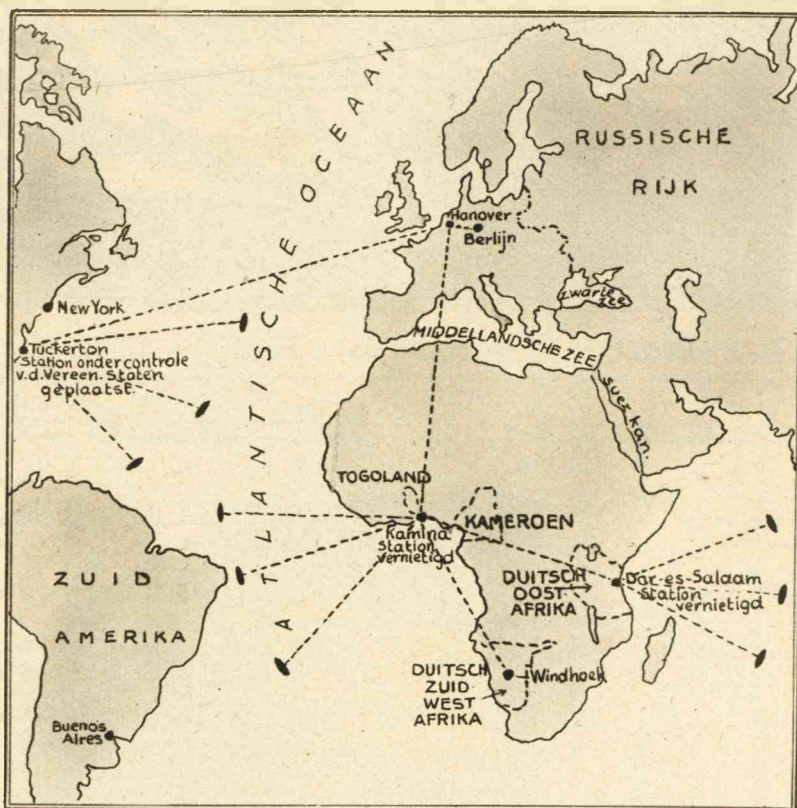
De Engelschen gaan er heel prat op, dat zij Duitschland in Afrika en den Zuid-Atlantischen Oceaan en den Indischen Oceaan geïsoleerd hebben.

Duitschland bezat immers een station in Togoland (station Kamina), een in Windhoek, dat in Duitsch Zuid-West Afrika ligt en een in Dar es Salaam, in Duitsch Oost-Afrika. De Duitschers, die in Hannover een krachtstation van groote werking hebben, konden van daaruit Kamina bereiken, niet Windhoek of Dar es Salaam; naar Amerika seinden zij via het z.g. Scheepsstation in Sayville, Long Island, doch dit station staat onder controle van Amerika en is dus voor oorlogsdoeleinden niet van zulk een groot gewicht.

Een typische bijzonderheid is wel, dat in September 1913 de Marconi-Company, ondanks den tegenstand van den Duitschen Keizer — die zijn persoonlijke vriend en vertrouwensman, Admiraal Emsmann, oud-gouverneur van Helgoland, naar Londen zond, om de plannen van de Marconi-Company te verijdelen — de grootste macht kreeg in de Fransche Maatschappij, die het Goldschmidt-systeem voor draadloze telegrafie over grooten afstand bezat.

Hiermede verzekerde de Marconi Company zich het recht op de twee Goldschmidt-stations, die toen gebouwd waren, één te Eilvese bij Neustadt am Ruebenberge in Hannover en het andere te Tuckerton, aan den Atlantischen Oceaan, welke stations het eigendom waren van de Fransche Maatschappij.

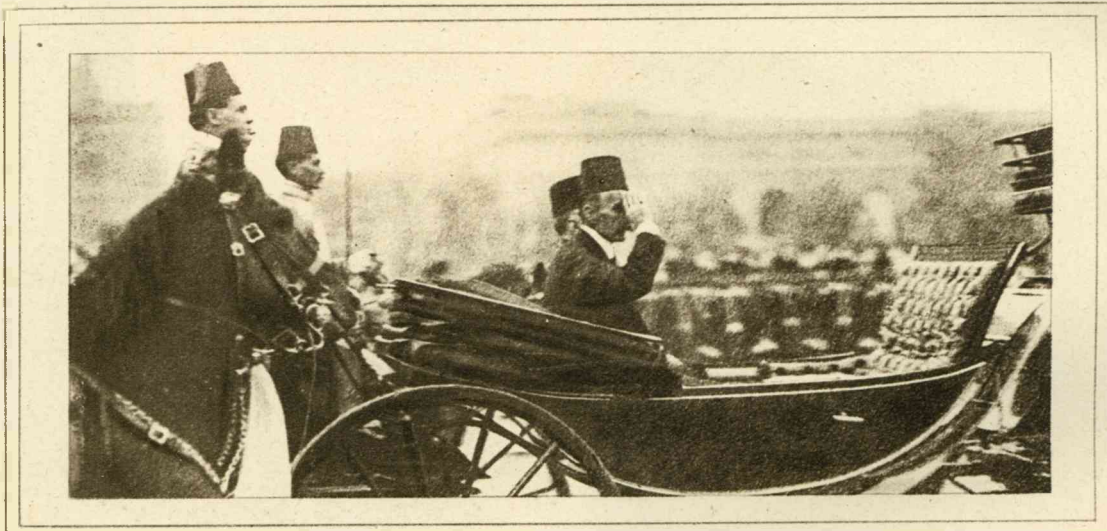
Ofschoon de Marconi-Company het bedrag van de koopsom voor Tuckerton heeft betaald, zouden de Duitschers verzuimd hebben het station aan genoemde Maatschappij over te dragen en

De Deutsche draadloze telegrafie-stations in Afrika, zooals deze voor den oorlog waren.

MARCONI,
de uitvinder van de draadloze telegrafie.

DE NIEUWE SULTAN VAN EGYPTÉ,
Hussein Kamel, rijdt door de straten van Kaïro.

het resultaat is geweest, dat de Duitschers berichten en mededeelingen hebben gezonden van Hannover naar Amerika, door middel van een station, dat rechtens aan een Engelsche Maatschappij zou behooren.

De Amerikaansche regeering heeft evenwel heel spoedig een eind gemaakt aan dezen vreemden toestand en het station onder controle gesteld.

* * *

Wat heeft Engeland vervolgens gedaan? Het heeft het station Kamina vernietigd en Dar es Salaam genomen, nu blijft alleen Windhoek over, dat, zooals uit het hier afgebeelde kaartje blijkt, niet zoo gemakkelijk in bezit te nemen is.

Het station Windhoek in zijn isolement kan Berlijn per draadloze niet bereiken, nu Togoland en Dar es Salaam niet meer helpen. Zoo krachtig is de installatie daar niet.

Van Kamina uit kregen alle kruisers in het Zuidelijk deel van den Atlantischen Oceaan hun berichten van Berlijn, en via Oost-Afrika gingen deze eveneens van Berlijn—Kamina—Dar es Salaam naar den Indischen Oceaan.

Nu is deze band alleen mogelijk, indien er voldoende schepen op zee zijn, die elkaar de berichten kunnen overseinen.

* * *

Er zou voor Duitschland nog een anderen weg zijn en wel via China. Doch de Chineesche republiek zal er zich wel voor hoeden om zich aan schending der neutraliteit schuldig te maken, zeker nu de bondgenoot der Entente, Japan, zoo dicht bij ligt en de straf heel spoedig op de daad zou volgen.

Zijn dus de Keizerrijken op die wijze van de verre-afstand-berichten beroofd, de Entente geniet door zijn verschillende stations in alle hoeken van de aarde er groot voordeel van, dat zij begrijpbaar niet ongebruikt laten.

Britannië durft vol glorie te beweren, dat het met zijn bondgenooten, niet alleen de zeeën beheerscht, doch ook de „draadloze wereld” onder haar controle heeft.

* * *

Hoe meer men zich in de vraagstukken verdiept, welke met dezen oorlog in het nauwste verband staan, des te meer betreurt men het, dat al dat strijden onvermijdelijk was, tusschen naties, die elkaar in belang van de heele beschaving en in het direct belang van zichzelf, zoo veel beter de hand hadden kunnen reiken.

Men vernietigt met één oorlogsdaad het werken van jaren. En ook als men toe moet geven, dat vele van die werken alléén voor krijgsdoeleinden waren opgericht, dan moet men toch veel meer verdedigbaar noemen den weg, die voert van de militaire oogmerken naar de vrede-lievende, dan die, welke juist andersom gaat. Ondanks alle strijd in natuur en maatschappij, is Vrede de normale, Krijg de abnormale toestand.

Zoo moet het tenminste zijn.

PANORAMA HET MEEST GELEZEN.

Het is heel makkelijk om eigen uitgave als het meest gelezen, het actueelste, en zoo voort, en zoo voort te bespreken. Doch van veel grooter waarde is het onge wijfeld, als anderen, en ongevraagd zoo'n oordeel uitten. Onzen lezers zal het interesseren om te lezen, wat de correspondent van de N. R. Ct. uit Antwerpen als de meest gelezen Nederlandsche tijdschriften noemt:

„In Augustus de Gids, in „September Groot-Nederland „en Panorama, in October „Panorama en Gids”.

Deze opgave spreekt voor zichzelf.

Onze Nieuwe Wedstrijd

Wij beginnen onzen jaargang met een mededeeling aan onze lezers, waaruit zij kunnen afleiden, dat de nieuwe jaargang door ons met gelijken frisschen moed wordt aangevangen. Niet dat wij gelooven dat zij daaraan twijfelen. De vele bewijzen van instemming en tevredenheid, welke ons van zoovele zijden en ongevraagd bereikten, zijn er even zoovele bewijzen voor, dat PANORAMA door zijn lezers wordt gewaardeerd. Maar wij blijven niet stilstaan. Integendeel, wij gaan verder. En daarom hier ons nieuw plan. Wat houdt het Nederlandsche Volk in al zijn lagen op dit oogenblik wel het meeste bezig? Van zelf spreekt het antwoord: De Oorlog.

Wat is voor ons het directe gevolg hiervan, wat geeft ons vertrouwen en doet ons verwachten dat ondanks alle stormen, die om ons heen woeden, ons schip van den Staat in behouden haven zal kunnen blijven? — Onze strijdmacht in mobilisatie!

Welnu, up to date als altijd, paart PANORAMA zijn nieuwen wedstrijd aan dit uiterst

belangrijk evenement en vraagt zijn lezers mede te dingen naar de prijzen, welke wij uitschrijven voor de best geslaagde fotografische opnamen in verband met de mobilisatie gemaakt. Men mag het onderwerp, de uitvoering, het formaat zelf kiezen, men mag ernstig zijn of vroolijk, binnen- of buitenshuis werken, doch men hoede zich voor opnamen, welke in strijd zijn met de belangen van 's lands defensie. Want alle kiekens die wij ontvangen, zullen voordat zij gepubliceerd worden door den Opperbevelhebber moeten worden goedgekeurd. Daarvoor is het ook noodig dat twee afdrucken worden ingezonden. Als prijzen stellen wij beschikbaar:

Voor den eersten prijs f 25.—.	Voor den vierden prijs f 5.—.
„ „ „ tweeden „ 15.—.	„ „ „ vijfden „) 2.50.
„ „ „ derden „ 10.—.	„ „ „ zesden „)

en verder een groot aantal troostprijzen, bestaande uit fraaie Platen, Boekwerken, enz. Inzendingen, welke van een motto moeten zijn voorzien, welk motto in een gesloten enveloppe met vermelding van den naam en adres moet worden herhaald, zende men vóór 15 Februari a. s. franco en goed verpakt aan de Redactie van PANORAMA, Doezastraat 1, Leiden, onder: „Wedstrijd Mobilisatie”. Wensch men terugzending, dan voege men postzegels daarvoor bij. Het reproductie-recht der bekroonde foto's wordt het eigendom der Uitgeefster van PANORAMA. — Vooral twee afdrucken inzenden.